

Nr 1902

av fru Gradin m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:76 angående samhällsinsatser på läromedelsområdet.

Kungl. Maj:t har i proposition 1973:76 föreslagit, att en granskning skall ske av centrala läromedel i samhällsorienterade ämnen, dvs. samhällskunskap, historia, geografi samt religionskunskap för grund- och gymnasieskolan. Granskningen skall vara en objektivitetsgranskning, vilket innebär en bedömning av att innehållet behandlas på ett sakligt och allsidigt sätt samt av att läromedlet inte strider mot resp. läroplans mål och riktlinjer.

Skolan har bl. a. som målsättning att verka för jämställdhet mellan män och kvinnor. Könrollsfrågor är ett obligatoriskt inslag i undervisningen. Enligt läroplan för grundskolan (Lgr 69) skall de tas upp till behandling i en rad ämnen som samhällskunskap, historia, religionskunskap, geografi, hembygds kunskap, biologi, språk och hemkunskap. En sakligt korrekt och tillräckligt omfattande behandling av könrollsfrågor i läromedlen är givetvis av största betydelse för att lärarna i sin undervisning skall kunna följa läroplanens anvisningar på denna punkt. Så är dock inte fallet för närvarande. Dagens läromedel är tvärtom i de flesta fall ägnade att stödja existerande traditionella uppfattningar om mäns och kvinnors roller. Det sker genom böckernas behandling av stoffet, dispositionen, de valda exemplen m. m. Kvinnans insatser på skilda områden i det förflutna och hennes ställning i dagens samhälle får otillräcklig uppmärksamhet.

Dessa brister har under senare år påtalats såväl av forskare och lärare med intresse för könrollsfrågor som av olika kvinnoorganisationer som Fredrika Bremer-förbundet och av Arbetsmarknadens kvinnonämnd. Statens läroboksnämnd har också bl. a. som en följd av detta i ökad utsträckning beaktat könrollsfrågornas behandling i läroböckerna. En viss förbättring har kunnat iakttas: uppenbara felaktigheter har rättats i nya upplagor, exempel bytts ut osv. Det har dock i huvudsak rört sig om punktförbättringar. Huvuddelen av dagens läroböcker, även nyskrivna sådana, är knappast ägnade att "motverka stereotypa föreställningar om könroller" eller att "göra eleverna medvetna om dem och stimulera till kritisk analys och debatt" (Lgr 69).

En effektiv och sakkunnig läromedelsgranskning är ett viktigt led i arbetet på att få fram läromedel som genomgående beaktar könrollsaspekter. Den granskning som föreslås ske genom läromedelsnämnden är emellertid klart otillräcklig för detta syfte och skulle medföra ett steg tillbaka i ansträngningarna att förverkliga läroplanens intentioner med

avseende på könsrollsfrågornas behandling. Det bör klart uttalas, att läromedelsnämndens granskning även skall avse en granskning från könsrollssynpunkt. Granskningen kan då inte begränsas till "centrala läromedel i samhällsorienterande ämnen — — — samt religionskunskap" utan måste omfatta även andra läromedel och andra ämnen. Textböcker i moderna språk, litteraturantologier, exempelsamlingar i matematik liksom bredvidläsningsböcker i en rad ämnen kräver samma uppmärksamhet. Inte endast nyskrivna böcker utan även omarbetningar och nya upplagor av äldre arbeten bör tas upp till behandling av nämnden.

Man bör också vid sammansättningen av läromedelsnämnden ta hänsyn till dess uppgift att från könsrollssynpunkt granska läromedel, så att sakkunniga i könsrollsfrågor bereds plats där. Nämnden bör därutöver kunna anlita särskilt sakkunniga såsom lärare och forskare med erfarenhet och specialkunskaper på området.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen som sin mening uttalar

- 1) att läromedelsnämnden får i uppdrag att granska läromedlen även från könsrollssynpunkt,
- 2) att denna granskning skall omfatta läromedlen i samtliga läroämnen och vara obligatorisk i fråga om de s. k. centrala läromedlen, samt
- 3) att i läromedelsnämnden skall ingå sakkunniga i könsrollsfrågor.

Stockholm den 24 april 1973

ANITA GRADIN (s)

EVA ÅSBRINK (s)

LENA HJELM-WALLÉN (s)